Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 228 (3228) | 1940 оной октябриин 1, вторник | СЭН 10 МҮНГЭ

Областной комсомольско XII конференци

Сентябриин 30-най үглөөнэй заседани дээрэ, ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой Обкомой ревизионно комиссиин докладые сонособоной һүүлээр, ВЛКСМ-эй Областной комитедэй секретарь нүх. Сахьяновай доклад тушаа үгэ хэлэлгэ эхилжэ, нүхэд Миронов (Зэдэ), Гусева (Тарбагатай), Цыренова (Селенгэ) ВЛКСМ-эй ЦК-гэй инструктор нүх. Иванов, Одоев (Пригородно район), Советскэ Союзэй Герой нүх. Гармаев, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүх. Игнатьев С. Д., Щекотов (ВЛКСМ-эй ГК-эй секретарь), Бутенков (М.-Шэбэр), ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүх. Баханов ба бусэд хамта 30 гаран хүнүүд үгэ хэлэбэд.

Нүх. Игнатьев, өөрынгөө үгэ соо, залуу кадрнуудые хүмүүжүүлгэ, ажахын зорилгонууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй июнин 26-най Указые дүүргэлгэ, залуушуудые интернационализмын духта хүмүүжүүлгэ, городоо культурна болбосон болголго тухай асуудалнууд дээрэ удаан тогтожо хэлэбэ. Республика дотор таряа хуряалгын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябажа байһые тэмдэглэхэ зуураа, тус хүдэлмэридэ энэ дары эрид хубилалта гаргахыень республикын бүхы комсомолецуудые уряалба.

Гурбан һара соо шэнээр хүдэлмэрилгэ

«8 часай хүдэлмэриин үдэртэ, 7 үдэртэй хүдэлмэриин неделидэ оролго ба учреждениүүдһээ, предприятинуудһаа служащинуудай, хүдэлмэришэдэй өөһэдынгөө зорогоор гаралгые хорихо тухайда» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ тунхаглагдаһанһаа, хүсэндөө ороһонһоонь хойшо гурбан һара үнгэрбэ. Манай эхэ ороной ажабайдалай интересүүдээр диктовалагдаһан энэ Указ болбол бүгэдэарадай бүрин һайшаалаар угтагдаһан байна. Тэрэ хадаа манай арадай ажахыда хүдэлмэриин сагай нэмэлтэ ресурснуудые үгөө, социалистическэ промышленностиин ба советскэ аппарадай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулгын тон эхэ аргабайдал тодорхойлоо. Прогульщигуудта, лодырьнуудта, забхайнуудта эсэргүү шанга тэмэсэл соносхон, бүхы предприятинуудта ба учреждениүүдтэ ажалай булад дисциплинэ батадхаха шухала байһые эрид хүсэтэйгөөр эринэ. Указ болбол промышленностиин бүхы һалбаринуудта продукци гаргалгые ехэдхэлгын, ажалай бүтээсын ургалтын шэнэ перспективэнүүдые нээһэн байна.

ВЦСПС-эй IX пленум дээрэ хэһэн доклад соогоо нүхэр Шверник иигэжэ хэлээ һэн:

„Уласхоорондын оршомбайдал болбол, ороной оборонные үдэрһөө үдэртэ бүхэжүүлхые, манай шэн зоригто Улаан Армиин, Уһан-Сэрэгэй Флодой ба агаарай флодой хүсэ ба шадалыень бэхижүүлхые, тэдэнэй зэбсэгжэлгыень нарижуулхые, арбидхахые диктовална. Энээнэй тулада, бүхы хүсөө элсүүлхэ ёһотойбди. Бүри эхэ нүүрһэ, нефть, руда ба металл, бүри олон машина, самолет, танк, пушка, һомо, автомобиль, паровоз ба вагонуудые үгэхын тулада манай социалистическэ индустрие бүхыхэмжээгээрнь хүгжөөхэ уялгатайбди.

Эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэ бүхэн, инженер, техник ба служащи бүхэ уласхоорондын оршомбайдалай бүхы ойбо ба аюултай байһые эсэстэнь хүрэтэр ойлгохо, манай ороной урда байгаа зорилгонуудые тодоор ойлгохо, шухала болоһон жертвэдэшье орохоор бэлэн байха ёһотой".

Манай ороной хүдэлмэришэд ба служащинууд болбол эхэ оронойгоо урда өөрынгөө үүргые хүсэд мэдэрэн, тэдэнэй ажалынь эсэгэ ороноо ба арадтаа алба хэнэ гэжэ мэдэнэ. Олонтоото предприятинууд дээрэ стахановска хүдэлөөн бүри хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. Июниин 26-най Указые имагта большевистскээр бэелүүлгэдэ хаана оролсоноб, тэндэ — ажалый дисциплинын бүхэжэлгэ, продукци бүтөөн гаргалгын ургалта, экономическа ехэ амжалтанууд туйлагдана.

Донецкэ бассейнын 80 шахтанууд 8 һарынгаа программые болзорһоонь урид дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байнад! Москва шадарай бассейнын горнягууд, июниин 26-най Указые хэрэг дээрэнь бэелүүлгын үндэһэ һуури дээрэ, нүүрһэ абалгынгаа августын планиие зуун процент, тэрэшэлэн сентябриин 24 үдэрэй планиие—100,5 процент дүүргэбэ. Хара металлургиин Наркомадай хэлэ-хэдэн предприятинуудта хүдэлмэринь һайжараа. Июнь дотор хайлуулагдаһан шэрэмые сентябриин хоёрдохи декадынхитай сасуулбал 12,7 процент ехэ болобо, булад хайлуулгаар —12,5 процент, кокс галдалгаар—5,2 процент, руда малталгаар—17,3 процент гэхэ мэтэ ургаа.

Шэнэ закониие хүсэндэнь оруулһанай результатда, манай промышленность продукци гаргалгаа ехэдхэхэ ямар ехэ резервнүүдые абаһыень эдэ фактнууд эли тодоор харуулна.

Зүгөөр, манай ажахынхидай заримань тус Указые большевистскээр гүйсэдхэхын түлөө оролсоодүй байһаар. Тэдэнэй заримань прогульщигуудые ба үйлэдбэриин һүйдхэгшэдые дүмэдэг ба гээгдэнги, һүүлдэ шэрэгдэнги һанал бодолой аяда орожо, тон болошогүй либерализм гаргана. Нүгөөдэ заримань, прогульщигуудтай тэмэсэл ябуулбашье, үйлэдбэриие зүбөөр эмхидхэлгэ тухайда мартадаг байха юм. 8 часай хүдэлмэриин үдэртэ оролго хадаа ажалай эмхидхэл һайжаруулхые эринэ. Хүдэлмэришэд, служащинууд бултадаа бүхы 8 час соогоо бүри ехэ ашагтайгаар, бүтээсэтэйгөөр хүдэлмэрилхөөр, тиимэтэр лэ ажалаа эмхидхэхэ шухала. Хүдэлмэриин сагай минута бүхэн һайтар хэрэглэгдэхэ ёһотой. Хүдэлмэриин сагай минута бүхэн ажалаар дүүргэгдэхэ ёһотой. Хүдэлмэришэ һууриин бэлэн бэшэ байлга, эмхидхэлэй бусайдал барандаа усадхагдаха ёһотой. Иимэ лэ условидо, хүдэлмэриин сагай угаа ехэ нэмэлтэ ресурсые хүсэд хэрэглэжэ шадагдаха байна.

Хаана ажахынхид ажалые эмхидхэжэ шаданагүйб, тэндэ эгээн муу результадууд эли бодо гарана. Жэшээлхэдэ, Днепропетровскын, К. Либкнехтын нэрэмжэтэ заводой директор нүхэр Фомин, өөрынгөө тон томо завод дээрэ.. манесмановска цехтэ 38 хүдэлмэришэдые оложо шадаагүй ушарһаа, гүрэнөөр захигдаһан нефтяной хоолойнуудые барилгын дүүргэлтые таһалдуулһан байна. Тэндэ, халаалгын хоёр цехүүдэй нэгэнь хүдэлэнгүй, прокатчигуудынь миин байгаа.

Хара металлургиин Нарком нүхэр Тевосян болбол Фомин гэгшые хүдэлмэриһөөнь гаргаһан байна Энэ хэмжээн хадаа, үйлэдбэриин эмхидхэлгые большевистскээр хүтэлбэрилхын орондо „объективнэ" шалтагаан гэжэ нэрлэгдэдэгэй халхабшын саад тээ халхалагдан һуужа дадаһан ажахынхидта хатуу һануулга болоно.

Указ болбол планаа дүүргэлгэдэнь үйлэдбэриин командирнуудта үнэхөөр ехэ аргабайдал олгоо. Хаана планаа мүнөө хүрэтэр дүүргэнэгүйб, тэрэнэй шалтагаанинь—түбхын түрүүндэ, директорэй муугаар хүдэлмэрилһэндэ, тэрэнэй толюур хүтэлбэрилгэдэ байна.

Советскэ ороной хүдэлмэришэд ба служащинуудай нилээд олонхинь үрэв сэхээр хүдэлмэрилнэ. Тус Указ болбол прогулнуудые бүрин усадхаха, үйлэдбэриин дезорганизаторнуудта эсэргүү шанга сохилто хэхэ бүхы аргабайдалые манай предприятинуудай командна составта үгэбэ. Фабриканууд ба заводуудта хүдэлмэришэ, служащи бүхэнэй стахановскаар ажаллаха хүсэлөө бэелүүлгэдэнь хамаг бүхы аргабайдалаар хангаха тиимэ оршомбайдал байгуулха; тэдэнэй замдань ямаршье хаалта байхагүй оршомбайдал байгуулха зорилго табиһдаа.

Указые бэелүүлхын түлөө тэмэсэл болбол бүхы партсрганизацинуудай анхаралайнь центртэ байха ёһотой. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Июлиин пленум хадаа историческа Указые бодото дээрэнь гүйсэдхэлгын хүтэлбэриие өөрһөө зайсуулдаг тэдэ партийна организацинуудай практикые эрид буруушаажа, учреждениүүд, предприятинууд дээрэ ажалай дисциплиные эрид бэхижүүлхыень, хүдэлмэриин үдэрэй 8 часые хүсэд хэрэглэхыень, бүтөөн гаргагдадаг продукциин шанарай саашанхи дээшэлэлые хангахыень тэдэниие уялгалба. Июниин 26-най Указые хэлбэрилтэгүйгөөр дүүргэхын түлөө тэмэсэл хадаа промышленность тушаа партийна организацинуудай гол зорилгонь байгаа, байна.

Манай ажахынхид — үйлэдбэриин командирнуудта мүнөө тон ехэ эрхэ олгогдоо. Июниин 26-най Указ болбол тогтуурингүй ябадалые усадхажа, үйлэдбэри бүхэндэ хүдэлмэришэдэй саг үргэлжын, бата коллектив байгуулха арга олгобо. Үйлэдбэриин командир хадаа, мүнөө хүдэлмэришэдэй саг үргэлжын составтай болоод байхадаа, өөһэдынгөө хүнүүдэй техническэ бэлэдхэлгые үргэнөөр эрхилхэ, тэдэниие шадабари мэргэжэлдэ һургаха, тэдэнэй дунда хүдэлмэриин стахановска методүүдые дэлгэрүүлхэ уялгатай. Өөһэдынгөө мэдэлдэ байгшадай хүдэлмэриин үдэрые хүсэдөөрнь үйлэдбэриин ажалда хэрэглэхэ хэрэгтэй Ажалай үндэр бүтөөсэ туйлаһан хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба служащинуудые бүхыхэмжээгээр эмжэхэ ба урмашуулха, тэдэнэй хэмжээндэ хүрэтэр бусадые үргэхэ шухала.

Июниин 26-най Указай үндэһэ һуури дээрэ, гурбан һарын торшо соо шэнээр хүдэлмэрилгэ—олоянзын, угаа ехэ нэмэлтэ продукциие орондоо үгөөд байна Указай удхашанарынь ороной экономикодо угаа ехэ. Зорилго юуб гэхэдэ, прогульщигууд, зайгуулнуудые ба тэдэнэй далдалагшадые хайрагамгүйгөөр хэһээлгэ, прогул хэдэг ябадалые эсэстэнь хүрэтэр, хүсэд усадхалга болоно. Үйлэдбэриин бүтөөсые дээшэлүүлгын бүхы рычагуудые хүсэд, бүрин хэрэглэхэ, предприятинууд дээрэ ургаһан стахановска хүдэлөөнэй шэнэ дэбжэлтые толгойлхо шухала.

Агуу ехэ советскэ ороной ажалша олониитын дура хүсэлые бэелүүлэгшэ, июниин 26-най Указые большевистскээр бэелүүлгэ—энээндэ байна.

(„Правдаһаа")

Таряахуряалгые, гүрэндэ ороохо тушаалгые ба намарай пар хахалалгые зүбөөр зохилдуулан ябуулжа, большевистскээр үнгэргэе!

ХУРЯАЛГЫН ЯБАСА

★

Сентябриин 25-най мэдээгээр, республика дотор таряа хуряалгын план 85,7 процент дүүргэгдэбэ. Табадахи табан хоног соо нэмэлтэ болоһониинь—14 проц.

Илангаяа таряа сохилго ба сомолго унжагайрна. Сентябриин 20-һоо 25 хүрэтэр, бүхэли табан хоног соо сохилгоор 1 процент нэмэбэ. Сомолгошье мүн тиимэ байдалтай. Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ ба эмхидхэхэ хэрэгтэ беспечностиие усадхажа, тон богонихон болзорто, гээлтэгүйгөөр таряагаа хуряаха тухайда парти ба правительствын шиидхэбэриие нилээд олон аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд бэелүүлнэгүй, харин хуушан практикаяа үргэлжэлүүлэн, хуряалгые удаарууна.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба СССР-эй Совнарком болбол манай республикада таряа хуряалга, илангаяа сохилгын хойшо татагдажа байһан тухайда тусхайгаар заажа, тус хүдэлмэридэ бүхы хүсөө элсүүлхые бидэнһээ эрибэ.

Мүнөө үедэ нилээд олон колхозууд таряа хуряалгаяа дүүргээ. Иволгын ба Яруунын аймагууд таряагаа хадажа дууһаа. Мүн тэрэшэлэн Кяхтын, Тунхэнэй ба Сэлэнгын аймагууд хадалга ба боолгоёо дүүргэхэ дүтэлөө.

Зүгөөр, сомолго ба сохилго хангалтагүй байһаар. Хадалга ба боолгоёо дүүргэмэсээрээ, тэндэ байһан хүдэлмэриин ба унаагай хүсые барандань сомолгодо ба сохилго дээрэ табижа, дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхэ шухала. Мүнөө час, минута бүхэн үнэтэй. Тиимэһээ, полевой хүдэлмэридэ нобшоролго ба удааралга саашадаа үргэлжэлхэ ёһогүй! Элдэбын шалтаг баряад гү, али хайша хэрэг хандажа, ургаса хуряалгые ба гүрэндэ ороохо тушаалгые удааруулжа байгшад тушаа хатуу хэмжээ абтаха ёһотой.

Манай газетын мүнөөдэрэй номерто, «Таряа сохилго, намарай пар хахалалга ба ороохо тушаалгые дүүргэлгэдэ республикын комсомолецуудай хабаадалга тухайда» Областной комсомольско XII конференциин тогтоол тунхаглагдаба. Колхозно поли дээрэ ажаллажа байгаа олон мянган комсомолецууд, залуушууд энэ шиидхэбэриие хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, хүдөөажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы оролдолго гаргажа, тэмэсэхэ ушартай.

„Таряа сохилго, намарай пар хахалалга ба ороохо тушаалгые дүүргэлгэдэ республикын комсомолецуудай хабаадалга тухайда"

Областной комсомольско XII конференциин тогтоол

Ургаса хуряалга, илангаяа таряа сохилго, намарай пар хахалалга ба гүрэндэ ороохо тушаалгын темп тон хангалтагүй байһыень тэмдэглээд, ВЛКСМ-эй областной XII конференциин тогтоохонь:

1. Таряа сохилгые октябриин 20 болотор дүүргэхын зорилгоор, колхоз бүхэндэ түхэреэн сутка соо таряагаа сохихо хүдэлмэри дары эмхидхэхые, ВЛКСМ-эй айкомуудта ба комсомольско эхин организацинуудта дурадхаха. Тэрээнэй тулада, район, МТС ба колхоз бүхэндэ залуушууд-комсомолецуудай сменэ эмхидхэжэ, тэдэнэй үндэр бүтээсэтэйгөөр, стахановскаар ажаллахынь түлөө тэмэсэхые эригдэнэ.

2. Гүрэндэ таряа тушаалга ба МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натуроплата түлэлгые тогтоогдоһон болзор соонь дүүргэлгэдэнь партийна, советскэ, бэлэдхэлэй организацинуудта туһалхыень бүхы комсомольско организацинуудые конференци уялгална. Энэ зорилгоор, колхозуудай комсомольско организацинууд хадаа, таряа тушаалгада өөһэдынгөө һайн һайн комсомолецуудые томилон, ороохо зөөлгэдэ комсомольско - залуушуудай бригадануудые эмхидхэхэ ёһотой.

3. Намарай пар хахалалгые ойрын үдэрнүүдтэ бүрин дүүргэхэ, тракторнуудые дүүрэн хүсөөрнь, түхэреэн сутка соо хүдэлгэхэ ба бүхы моридые намарай пар хахалалгада хэрэглэхэ тушаа алибүхы хэмжээнүүдые абахыень ВЛКСМ-эй Айкомуудые, комсомольско эхин организацинуудые ба бүхы комсомолецуудые конференци уялгална.

4. Комбайн, трактор, молотилка дээрэ ажаллажа байһан комсомолец бүхэн стахановскаар хүдэлмэрилжэ, машинадаа гамтайгаар хандажа, тэдэниие һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, өөһэдөө жэшээ харуулхые уялгална. Хуряалгын үеын эсэс хүрэтэр, молотилка ба комбайнуудай хүдэлмэриие комсомолецууд шефтээ абахыень конференци уряална.

ВЛКСМ-эй Обкомой XII Конференциин Президиум.

Хооһон шашалдаа гаргана

Оломжигаа колхознигуудай үнэн сэхэ, стахановска ажалаар туйлагдаһан баян лэ ургаса барандаа хуряагдаха ёһотой.

Зэдын аймагай зарим колхозуудай опытно-ефремовскэ участогууд дээрэһээ гектар бүриин 30 центнер шэниисэ хуряагдаба. Жииртээл 15-25 центнер ургаса абтана.

Түрүү колхозууд болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Июлиин пленумэй историческа шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, үндэр баян ургаса хуряалгые ба өөрынгөө гүрэндэ үнэхөөр һайн таряагаа тушаалгые дүүргэжэ байнад:

„Гэлын Очи", Дэрэстэйн сомоной „Социализм" ба бусад хэдэн колхозууд тушаалгынгаа плануудые тон һаяар дүүргэхэнь.

Гэхэтэй хамта, тус аймагай олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тон шухала хүдэлмэринүүдые хоёрдохи ээлжээндэ табиба.

Баянска сельсоведэй, Ворошиловай, Чапаевай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нэгэшье килограмм ороохо гүрэндөө тушаагаадүй аад, ажалта үдэрнүүдтээ хубаажа эхилһэн байха юм.

Хэдэн олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдынь элдэб янзын шалтаг барьяад, таряа тушаалгаяа таһалдуулжа байнад. Алпагай, Дэдэ Ториин сельсоведүүдэй ба Үшөөтэйн „III Интернационал" колхозууд ороохо тушаалгаяа одоо хүрэтэр эхилээдүй.

Ороохо хатаадаг газарнуудые бэлэдхэлгэ тон лутамаг. Арай гэжэ 15 центнер тушаагаад байһан Жүлтэриин сомоной „Красное Знамя" колхоз юуһээ солоо гэхэб? Түрүүлэгшэнэр Сухарев ба Семенов гэгшэд хуряалга, тушаалгаяа хойшо татажа байһанайгаа түлөө харюусаха ёһотой.

Мүн тэрэшэлэн „Улаан-Үшөөтэй", Зэдын сомоной „Пятилетка", Котовскиин (Баянска с/совет) ба Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозууд тус хүдэлмэриие тон хангалтагүйгөөр ябуулна.

Баһа зарим сомонуудай түрүүлэгшэнэр (Жүлтэриин, Үшөөтэйн), хуряалга ба тушаалгые большевистскэ хүтэлбэреэр хангахын орондо, тон беспечнээр хандана.

Өөрынгөө бэлэдхэлгын аппарадуудтай хамта, Зэдын аймагай Уполкомзаг нүхэр Савинов болбол гүрэндэ таряа тушаалгые шамдуулгада харюусалгагүйгөөр ба хайшахэрэгээр хандана. Н хэд Савинов ба Цынков гэгшэдэй хүдэлмэреэ һайжаруулха гэһэн «хүсэлнүүд» хооһон шашалдаан болон үнгэрбэ. Бэлэдхэлгын аппарадуудай хүдэлмэрилэгшэд хаа-яа колхозуудта ошохододо, дутуунуудыень хараад лэ ерэхэһээ ондоо ямаршье хэмжээнүүдые абанагүй. Энээн дээрэһээ, Уполкомзаг болбол таряа тушаалгын планиие оройдоо 16 процент дүүргэжэ, таһалдуулхын аюулда хүргэбэ.

Ц. Дамбиев.

Петропавловск. (Манай собкорһоо).

Гектар бүриһөө 30-40 центнер ургаса

Тунхэнэй аймагай, „Красный Пахарь" колхоз (түрүүлэгшэнь орденто нүх. Байбородин) үнгэрэгшэ хабар-тарилгын урда тээгээ мүн зунай сагтаашье агротехническэ хэмжээябуулгануудые бэелүүлгээр нилээд ехэ хүдэлмэри бүтөөһэн юм. Энэ жэлдэ гектар бүриин 100 пуд ургаса хуряаха уялга абаад, тэдэн шэнгеэр үндэр ургасын түлөө тэмэсэхыень республикын бүхы колхозуудые уряалһан байгаа.

„Красный Пахарь" колхозой колхознигуудай оролдолгонь өөрынгөө үрые үгөө. Мүнөө жэлдэ таряанайнь ургаса имагта һайн. Хамта 510 гектар хуряаха планаа үни дүүргээ.

Ороһото культурануудаар гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 20 центнер ургаса абтаба. Гэхэһээ гадна, нүхэд Лихачевай, Аносовай, Коболевай звенонуудай зарим участогууд дээрэһээ гектар бүриин 30-40 центнер ургаса хуряагдаһан байна.

Саянский.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Республикын хүтэлбэрилэгшэд ба правительственна комиссиин члэнүүд—Бурят-Монголой искусствын декадада табигдаха зүжэгүүдые харалга дээрэ.

Пестеревэй фото.

Һургагшадай совещани

ВКП(б)-гэй Улан-Удын Центральна районой болбол район соохи һургагшадай совещани үнгэргэһэн байна. Энэдэ, „ВКП(б)-гэй историин хурһангы курсые" үзэлгын ябаса тухай асуудалые хэлсэбэ. Тус район дотор хүдэлмэрилдэг 229 һургагшадай 169-нь „ВКП(б)-гэй историин хурһангы вурсые" үзэнэл. 30 багшанар 12 главае бүлтынь үзэжэ дүүргэв. Тэдэнтэй хөөрэлдөөд байхада, Центральна районой һургагшад болбол большевизмын истори ба теориие серьёзноор үзэжэ байһаны элитэ харагдана. № 6 һургуулиин директор нүхэр Дергин, № 4 һургуулиие даагша нүх. Яцевило, № 6 һургуулиин һуралсалай частиие даагша нүх. Бордоненко, № 1 һургуулида истори заадаг һургагша нүх. Аношина Р., № 2 һургуулиин директор нүх. Иванович, № 36 һургуулиие даагша нүх. Болотов ба бусад бүхы 12 главае бүгэдынь үзэһэн байнад. Тэдэнэр мүнөө марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудые үзэжэ эхилээ.

Энээнтэй хамта, эдэнэр өөһэдыгөө һуралсалые практическа хүдэлмэритээ зохилдуулан ябуулна. Жэшээлхэдэ № 2 һургуулиин директор нүх Иванович һуралсалайгаа шэнэ жэлдэ эрхим һайнаар бэлэдхэбэ, № 6 һургуули 1939 ба 1940 онуудай һуралсалай жэлнүүдтэ эрхим хүдэлмэринигөө түлөө дамжуулгын Улаан Түгые барибаар. Тус һургуулиин директор нүх. Дергин ба тэрэнэй коллектив-һургагшад болбол „ВКП(б)-гэй историин хурһангы курсые" үзэлгэдэ үнэхөөр ехэ оролдолго гаргана. 25 хүнһөө 21-нь партиин историие үзэнэд.

Гэхэтэй хамта, „ВКП(б)-гэй историин хурһангы курсые" үзэлгэдэ дутуу зүйлнүүдэй байһые тэмдэглэжэ, совещани болбол энэ хүдэлмэрие эрид һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалба.

П. БОБРОВ—ВКП(б)-гэй Центральна райкомой инструктор

Түрүү сомсовет

ХОРИ. Дунда-Худанай сомоной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи культурна хүдэлмэриин комисси (түрүүлэгшэнь нүх. Ц. Доржиева) байгуулагдаһан сагһаа хойшо бага бэшэ хүдэлмэри хэбэ.

Тус сомон доторхи уншалгын байшангууд, клубууд ба улаан булангууд планай ёһоор хүдэлмэрилнэ. Уншалгын байшангые эрхилэгшэ нүх. Доржиев колхознигуудай дунда уласхоорондын байдал тухай ба бусад асуудалнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал бүрин усадхагдаа. Һургуулиин наһанай хүүгэд барандаа һургуулида хабадуулагдаа, һургагшадай хамтын байрануул, һургуулиин гэрнүүд хүсэд һайнаар заһабарилагдаа. Мүн колхозно центрнүүдые культурна болбосон болголгоор нилээд ехэ хүдэлмэри эмхидхэгдэжэ байна.

Сомсоведэй дэргэдэхи бюджетнэ комиссинь һайнаар хүдэлмэрилжэ, гурбадахи кварталайгаа мүнгэнэй план үлүүлэн дүүргэв. Страхованиин, урибалжын, доторой татабариин, налогой г. м. хамта 41749 түхэриг мүнгэ болзор соонь оруулаа. Өөрынгөө хүдэлмэридэ нютагай активистнуудые олоор хабаадуулна.

Г. Ж.

Эмхигүй хүдэлмэридэ эсэс табиха

Боргойн сельсовет (түрүүлэгшэнь нүхэр П. Сандаков) болбол таряа хурахалгаар ба намарай пар хахалалгаар аймаг дотороо гээгдэжэ ябана. Колхозуудынь хуряалгынгаа планнуудай хахадыешье дүүргээдүй. Сталинай нэрэмжэ... сынгаа 585 ... 1190 га ...

[illegible] ...на бүришье ... нэрэм... таряа тушаа... центнерын ...лгэдэ хоёр ...байһан аад, ...жэжэхэн ...эрэлгэдэн... түрүүлэгшэ ...лтагаануу... хайша хэрэгээр хандана.

Сомон соонь 745 гектар намарай пар хахалагдаха байһанһаа, мүнөө 261 гектарынь хахалагдаад байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажалай дисциплинэ тон һула. Зарим колхозниггуудынь хүдэлмэридөө гарангүй, байгуулажа ябана. Хүдэлмэрэ үглөөнэй 9-10 часта эхилнэ. Колхозн... Цыренова Дари, Ухинова ... Ванданова ба бусад, ...ралгын хүдэлмэридэ ябаж... ууг таһа арсадаг байха юм. ...лодырнуудтай эрид тэмэс... партийна эхин организаци түрүүлэгшэ нүх. Мункуев дэ тон дүмүүрээр хандана.

Ц. ОРОНГОЕВ.

Зэдын аймаг (манай собкорһоо).

Ажалайгаа бүтөөсые дээшэлүүлн

Бурят-Монголой искусствын декадада хабаадагшадай урналда харюу болгон, Хорнип аймагай, Кульска сельсоведэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозниигууд ажалайгаа бүтөөсые дээшэлүүлнэ. Боогшод Головкова, Зернова, Дугарова гэгшэд 1000 хүрэтэр боолтогоор хуряалга хэнэ. Комбайнер нүхэр Дондоков үдэр бүри 22 гектар хурнана.

Дам. Жам.

Калмык арадай «Джангар» эпосэй 500 жэлэй ойе Элиста городто һайнудэрлэлгэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) морин спортивна соревнованиин хабаадагшад, комсомолконууд — Н. Цагаманджиев, Т. Санджиев ба Б. Лиджиева.

(ТАСС-ын фото-клише).

Советскэ Союз дотор

Гурьевай 300 жэлэй ой

ГУРЬЕВ. Гурьев город байгуулагдаһаар 300 жэлэй ой энэ жэлдэ гүйсэхэнь. Тэбхэр 300 жэлэй саад тээ, Урал мүрэнэй баруун эрьедэ, адагһаань 16 километрын газарта модон барилгануудтай тосхониие загаһанай промышленник Гурьев гэгшэ байгуулжа захалһан юм.

Тус тосхон болбол хэдэн олон жэлнүүд соо жэжэхэнүүд саманна гэрнүүдээр гол түлэб баригдажа, бишихан город болоһон байна. Тэндэхи һуурин зонинь гансахан лэ загаһа барилгые эрхилдэг һэн.

Зүбхэн Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр Гурьев городой түргөөр ургалта ба хүгжэлтэнь эхилээ. Мүнөө, нефтиин, шулуун нүүрһэнэй ба загаһанай ажахуйлэдбэрилгын город — Гурьевска областиин административна ба культурно-политическэ центрнь болонхой. Эндэ загаһанай консервэ ба механическа заводууд, электростанци, хүдэлмэришэдэй байрын ехэнүүд гэрнүүд баригдаа. Нефтяной промышленность бурьялан хүгжэнэ. Шэнээр байгуулагдаһан түмэрзам хадаа тус городые ороной бусад промышленна центрнүүдтэй холбоно.

«ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН»—КИРГИЗСКЭ ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

ФРУНЗЕ. Ленинэй орденто Киргизскэ музыкальна театр болбол «Айчүрек» оперые табилгаар үбэлэйгөө сезониие эхилбэ. Эндэ театрын репертуарта хоёр шэнэ оперонууд оруулагдаба: ...дынь: Вла-...—Веприкын.

Тус театр болбол классигуудай зохёолнуудһаа киргиз хэлэн дээрэ «Евгений Онегиниие» бэлэдхэжэ байна.

Түрүүшын национальна балет байгуулагдаба. Энэ хадаа Киргизскэ республикын ажабайдалда ехэхэн культурна событи мүн болоно.

...РНУУДЫЕ ХАРАХА БОЛГОНО

...периментальтут болбол ...ар мянгаад ...мик Фила...гайхамшагта ...практическа ... урда тээ ... нүхэр Ахмедовэй нюдэгүй һохор болоһон байгаа. Тиин мүнөө академик Филатов хадаа нүхэр Ахмедовто роговица һуулгажа, тэрэнэие нюдэтэй болгоёо.

Мүн 64 наһатай Ульяновскын колхозник нүхэр Юдин ба бусад олон хүнүүд аргалагдажа хараха болоһон байна.

НЕФТЬ АБАЛГЫН 11 ҺАРЫН ПЛАН

БАКУ. «Орджоникидзенефтиин» зургаадахи олзоборилоллго болбол нефть абалгын 11 һарынгаа планиие уридшалан дүүргэбэ. Тус олзоборилгын коллектив хадаа нефть абалгаар жэлэйгээ планиие октябриин 15 хүрэтэр сүм дүүргэжэ ба планһаа үлүү 55000 тонно нефть үгэхын уялга абаа.

Б. М. искусствын декадын урда тээ

Түгэсхэлэй концертые харалга

Бурят-Монголой искусствын декадын түгэсхэлэй концертые харалга сентябриин 27-до, БМАССР-эй ород драмын театр соо болобо.

Концертын түрүүшын номерынь—«Вохор» танецые (хүгжэмынь Ямпиловай, постановкынь Моисеевэй) театрын балетнэ группын хүбүүд, басагадай наадагаар эхилбэ. Театрально-музыкальна һургуулиин симфоническа оркестр болбол тус һургуулияр хүмүүжүүлэгдэһэн, бурядай түрүүшын басаган дирижер Халтаевагай хүтэлбэрилгэ доро «Икосес» (хүгжэмынь Ветховенай), ородой пляска (хүгжэмынь Чайковскиин) ба залуу композиторнууд Ямпиловай, Аюшиевэй, Батуевай сюитэнүүдые наадаа. Сюитын 2-хи тайлагта артистка Языкова дуулаба. Театрын артист Ц. Хоборков «Сталинда амаршал...» гэжэ арадай дууе хуураар наадаһан байна. Солистнууд Бакланова, Арсаланов, Дугарова, мүн тэрэшэлэн республикын габьята артист Таров, лимбэшэдэй үдэшэлгэ доро арадай дуунуудые дуулаба. Театрын артистка Татьяна Гергесова балетнэ группын басагадтай хамта һэеы даралгын танец (хүгжэмынь Морошкинай) хатарба. Театрын вокальна эхэнэрэй ансамбль «Элхи нуур», «Түмэр тэргэ» гэжэ арадай дуунуудые, республиканска пионернүүдэй Байшангай 45 пионернүүд-һургагшад «Сталин тухай дуу» (үгэнь орденто поэт Ц. Галсановай, хүгжэмынь Ямпиловай), «Самолет» ба «Нүхэр Сталинда спасибо» гэжэ ород арадай дуунуудые; солистнууд Бакланова, Разгельдеев гэгшэд «Ленин-Сталинай парти тухай» дууе дуулаба. 14 наһатай солистка Цырендулма Цыденова болбол бурят арадай дуунуудые эгэшэг хоолойгоор дунгинаса дуулаба.

Тарбагатайн аймагай, семейскэ уранһайхан дуунай кружок 31 хүнэй составтайгаар хэдэн дуунуудые, Ярууны аймагай колхозно уранһайханай ансамбль бурят арадай дуунуудые, Баунтын ба Хойто-Байгалай аймагуудай эвенк арадай ансамбль эвенкийскэ дуунуудые ба эвенкийскэ «Вохор» танец наадабад.

Декадын ту... хамта 20 ... харуулаа. Эн... ба семейскэ... *республика*... һайнаар кру... тые гаршалн...

Хараагада ... рендулма Цы... ровагай, Кла... чиковагай, Ц. ... хан хоолойну... Ямпиловай, ... ровалан байх... шэнхинэжэ ху... бад.

О. ГОРНАЯ.

Французска баруун Африка

(Справка)

Гадаадын хэблэлнүүдэй мэдээсэлэөр бодоходо, Дакардахи событи болбол французска баруун Африкые эзэмдэхын түлөө Англиин тэмсэлэй эхилэлгэ болоно.

* * *

Французска баруун Африкые дайлан абалга XIX зуунай хоёрдохи хахад соо болоһон байна. Французска баруун Африкадахи французска түрүүшын военнэ экспедици 1754 ондо эмхидхэгдэжэ һэн. 1858 ондо Сенегал, 1893 ондо—Дагомей, 1858 ондо—баруун Судан, 1909 ондо—Мавритани эзэлэгдэһэн юм.

Французска баруун Африка хадаа 8 французска колонинуудтай хубаагдана гэбэл: 1) Дакар—158 мянган кв. клм., 2) Сенегал—201 мянган кв. клм., 3) Мавритани—835 мянган кв. клм., 4) Французска Гвиней—251 мянган кв. клм., 5) Берег Слоново-Кость—324 мянган кв. клм., 6) Дагомей—122 мянган кв. клм., 7) Французска Судан —1,5 миллион кв. клм., 8) Нигери—1,3 миллион шахуу кв. клм.

Французска баруун Африкын ниитэ талмай 4,6 миллион кв. клм. болодог.

Ашагта малтамалнууд тон һулаар дэлгэрэнги. Суданда, Гвинейдэ ба Вольт мүрэнэй эхээр алтанай уурхайнууд бии юм. Түмэрэй, сайрай, каолин, титанта эльмэнэй, шулууга дабһанай уурхайнууд бии.

Һуурин зонинь 1931 оной бэшэлгын ёһоор 14,6 миллион хүн, тэдээн соо: французууд 83,2 мянган хүн ба бусад европеецүүд—6,7 мянган хүн. Дунда зэргээр 1 кв. клм. газарта 3,1 хүн ажаһуудаг байна.

Һуурин хүн зонинь Суданска негрнүүдэй элдэб племиһээ пэлей (фула гү, али фульбе) арадһаа, мавринуудһаа, туарегүүдһээ ба бусад племинүүдһээ бүридэнэ. Главна городуудынь: Дакар—42 мянган хүн зонтой, французска баруун Африкын административна центр ба порт; Сен-Луи—Сенегалай центр, 30 мянган хүн зонтой; Порто-Ново—Дамеин центр, 27 мянга шахуу һуурин зонтой; Бамако—Суданай центр, 20 мянган һуурин зонтой; Гран-Басам—Берег Слоново Костьдохи порт; Виктория—Гвинейн порт; Диурдель—15 мянган һуурин зонтой; Унда—14 мянган хүн зонтой; Руфис—15 мянган зонтой.

Французска баруун Африка—Францйин колонинуудай экономическа эгээн гээгдэнги колони. Тэрэнэй хүн зонойнь 80 процентнь газар таряалангай ба ой модоной ажал эрхилдэг, 20 процентнь—малажалтай. Хүдөө ба ой модоной ажахынуудынь примитивнэ ёһоор ябуулагдана. Хүдөө ажахын хадаа арахима, пальмын тоһо, какао ба мүн тэрэшэлэн элдэб жэмэс тарилгые эрхилдэг байна. Эдэ продуктнуудын бүхы экспортын ехэнхи хубиие эзэлдэг. Архис тарилгада 960 мянган га эзэлэгдэнэ. Тэрэнэй жэл бүриинь ургаса—500 мянган тонноһоо дээшэ болоно. 1936 онда архис суглуулалга 8.900 мянган центнер болоһон юм. Архис тарилга илангаа Сенегалда, французска Суданда, Нигериидэ эрхилэгдэнэ. Пальмова ажахые (Берег Слоново Кость) 912 мянган га эзэлнэ. Какао тарилгые Берег Слоново Костьдо эрхилдэг ба кофейнэ плантацие Берег Слоново Костьдо, Гвинейдэ ба Дагомейдэ эрхилдэг байна. Рисэй тарилгаар нэгэ миллион шахуу га эзэлэгдэнэ. 1936 ондо рис хуряалгаар 4130 мянган центнер суглуулагдаһан юм. Хүбэн тарилгаар (французска Баруун Африкын Центральна хуби) 206 мянган га талмай эзэлэгдэнэ. Хүдөөажахын бусад культуранууды тарилгаар хэлэбэл банан, сорго, маис, маниок эрхилэгдэдэг ба эдэ бүгэдэ нютагай хэрэглэлдэ хараалагдана.

Малажал. Бүхы малнуудайнь тоо толгой—18,4 миллион. Тэрээнэйнь 4,2 миллион толгой эбэртэ томо мал, хони ба ямаан—13,5 миллион толгой, эльжэгэ 0,5 миллион, адуу морид—0,2 миллион толгой болоно.

Ой модоной ажахы. Каучукова модо жэл бүхэндэ 2 мянган тонно хүрэтэр каучук үгэдэг байна. Модо болбосоруулгаар барилгын модо ба бусад үнэтэ модонуудые гаргадаг юм.

Промышленность. Малталгын промышленностьнуудай жэл бүхэндэ 200 грамм хүрэтэр алта үгэдэг алтанай уурхайнуудые ашаглалгаар хизаарлана. Түмэрэй руда ба шулуунай дабһа абалгые һуурин туземецүүд бага зэргэ эрхилдэг байна. Энэнь хадаа гансахан лэ нютагай хэрэглэлдэ зорюулагданхай.

Болбосоруулгаг промышленностьнуудынь—тоһо гаргалгын, олһоүйлэдбэрилгын фабрикануул. хүбэн сэбэрлэлгын ба мылэ шанаалгын заводууд г. м. болоно. Кустарна Туземнэ үйлэдбэринүүд: бүд нэхэлгэ, түмэрэй ба модоной дархалалгаар хизаарлана.

Транспорт. Түмэр замай сеть 3,8 мянган километр хүрэнэ. Бүхы түмэр замуудынь гүрэндэ хабаададаг байна. 60 мянган километр уртатай шоссейнэ харгынууд бии юм. 1939 оной эхэер хүнгэн, ашаанай, автобуса 15.000 автомобильнууд ба 1265 мотоциклетүүд тоолэгдодог байгаа һэн.

Орон доторхи уһан замаар харилсаанууд Сенегал ба Нигер мүрэнүүдээр ябуулагдана. Саг үргэлжын ябадалтай пароходно лининүүд хадаа французска баруун Африкые Европын ба бусад оронуудаар холбодог байна. Гол шухала портнууд: **Дакар, Каолак, Канакри, Сен-Луи, Буэ, Котану** ба бусад болоно. Почтово агаарай лининүүд Дакарые ба французска баруун Африкын бусад городуудые Марокк отой ба Францитай холбодог байна. Французска баруун Африка дотор 21 аэродромууд ба самолёдуудай буудаг 221 талмайнууд тоологдоно.

Французска баруун Африкын территоринь административна талаараа 8 колонинуудта хубаарилагдана гэбэл: Сенегал, Гвиней, Берег Слоново Кость, Дагомей, Судан, Мавритани. Нигери ба Дакар город болоно.

Французска баруун Африкые генерал-губернатор толгойлно. Генерал-губернаторай резиденцинь—Дакар город.

Францийн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй системэдэ французска баруун Африка ехэхэн үүргэ дүүргэдэг байгаа. Тэрэ хадаа метрополидо сэрэгүүдые үгэлгөөр багахаа һуури эзэлдэг һэн.

Французска баруун Африка хадаа «обороното хабаадалсадаг» колониинуудай тоодо оролсоно. Тиимэ дээрэһээ, дайнай болоно байһан үе соо метрополиһоо таһа сохигдоод байгаа һаа, тэдэ колонинууд хадаа Францитай дайлалдажа байһан ороҥдо эсэргүү обороные өөһэдөө ябуулха ушартай болоно. Дакар—военнэ порт байһан тулада, хэрбээ дайнай болоо һаа военнэ суднанүүдай база болгогдон хэрэглэгдэжэ байна.

Французска баруун Африкын стратегическа удхашанарынь, илангаа Атлантическа океан тээхи таладань, мүнөө үедэ үгаа ехэ байна. Мүнөөнэй ороном байдалда, Англиин Дундада далайн замай серьёзно занаалта ороод байһан үедэ, Африкые тойрулан далайн замда контролиие хангалга тусхай удхашанартай. Дакар дээрэ англиска эзэрхэлые байгуулга болбол Англида, тэрэнэй далайн коммуникацие ба Африкадахи коммуникацие хангалгада тон ехэ ашагтай байна.

Дакардахи событинуудай гансахашье Англида бэшэ, мүн США-да тусхай һонирхолтой байһаниинь юуб гэхэдэ, французска баруун Африкын эрьенүүд болбол Европоһоо Бразилида ба бусадшье латино-американска оронуудта ошолгын далайн замууд дээрэ байна. Тиимэһээ энэ эзэрхэлые дайлалдаһа таланууддай һонирхоһоо гадна, мүн США-гэйшье һонирхолые дайрана. Тэдэнэр хадаа урда Африкада өөһэдынгөө хүсые шангадхаха хүсэнэд.

Эсэстээ, дайнһаа урда тээ Дакар болбол Европые Бразилитай ба Урда Америкын бусад оронуудтай холбожо байһан тон шухала агаарай линиин ехэхэн станци байһаниинь мэдээжэ хэрэгтэй. Хэдэн олон тоото аэродромуудтай байһан французска баруун Африка болбол мүнөө Африкадахи дайнай ябуулгада байһан сагта бүришье ехэ удхашанартай байна.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ

Адрес редакции: г. Улан Удэ, ул. Каландарашвили 19. Телефо ны: отв. редактора—3-23; секретариат—3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдела—7-55; отделов кадров и писем—5-07.

Н. 1472 Типография НКМП.